

کارێگه‌ری لاودیدی زمانی و ده‌رکه‌وته‌ی نه‌خۆشی سادیزم له کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا

تارا مشیر صالح

به‌شی زمانی کوردی، فاکه‌لتی په‌روه‌رده، زانکۆی کۆبه، کۆبه، هه‌ریمی کوردستان، عێراق.

tara.salih@koyauniversity.org

ئومید برزان برزو

به‌شی زمانی کوردی، کۆلیجی په‌روه‌رده، زانکۆی گه‌رمیان، که‌لار، هه‌ریمی کوردستان - عێراق.

omed.barzan@garmian.edu.krd

پوخته

زمان بارگرانییه‌که، که ئاماژه به هه‌موو په‌فتاریکی زمان زبری و هه‌ره‌شه و سوکایه‌تی و جوین ده‌کات، به زمانی عه‌ره‌بی (اللغة الانفعالية - اللغة المحملة) ماناکانی زمانی هه‌ره‌شه و و بێ به‌زه‌یی و دل‌په‌قی له‌خۆده‌گریت له‌ زمانی ئینگلیزی به‌ واتای (Loaded language) دیت. له‌ جیاتی زمان بارگرانی یان زمانی توند و نه‌شیواو ده‌کریت زمانی زبر به‌کاربه‌یڤنریت بۆ گه‌یانندی بیروکه و هه‌سته ناخۆش و توند و تیژی له‌ پێگه‌ی ئه‌وه‌ی که بینه‌ریک ده‌توانیت له‌ پاده‌ی مانای وشه‌ یان لیدوانه‌که‌ تییبگه‌یه‌نیت. هه‌رچه‌نده " لاودیدی زمانی " به‌ شیوه‌یه‌کی گریمانە فیزیکییه، ده‌توانیت درێژ بێت بۆ ناو ناوچه‌ی زاره‌کی په‌یوه‌ندی قسه و نوسراو به‌ شیوه‌یه‌ک که کارێگه‌ری جه‌سته‌یی به‌ره‌م به‌یڤنیت، واته‌ له‌ پێگه‌ی زمانی زاره‌کی یان ئازاردانی جه‌سته‌یی توندو تیژی ئه‌نجام ده‌دریت تا ده‌گاته‌ پاده‌ی تیرکردنی ئاره‌زووه‌ سیکسییه‌کان به‌م جو‌ره‌ شیوازه‌ی توند و تیژییه‌ ده‌چیته‌ خانه‌ی نه‌خۆشی سادیزمه‌وه، که به‌ پێویستم زانی له‌م لیکۆلینه‌وه‌یه‌ دا باس له‌ ره‌فتاره‌کانی که‌سی تووشبوو به‌ سادیزمی بکه‌م، که له‌ ژبانی رۆژانه‌ماندا، به‌ تایبه‌ت له‌ کۆمه‌لگه‌ی کوردیدا زۆر رووداوی ناخۆش له‌ لایه‌ن که‌سانی تووشبوو به‌ سادیزم رووبه‌ روومان ده‌بێته‌وه.

زانباریه‌کانی توێژینه‌وه

به‌رواری توێژینه‌وه:

وه‌رگرتن: ٢٠٢٢/١١/١٥

په‌سه‌ندکردن: ٢٠٢٢/١٢/١٨

بلاو کردنه‌وه: پایزی ٢٠٢٣

وو‌شه‌ سه‌ره‌کییه‌کان:

Loaded Language, Oral
Torture, Physical
Torture, Shandfreude,
Sexual Sadism.

Doi:

10.25212/lfu.qzj.8.4.10

۱-پیشەکی:

۱-۱- ناوێشانی توێژینه‌وه‌که:

ئەم توێژینه‌وه‌یه به‌ناوێشانی (کاریگەری لاودیدی زمانی و دەرکەوتەى نەخۆشى سادیزم له کۆمەلگای کوردیدا).

۲-۱- رێبازو کەرەستەى توێژینه‌وه‌که:

ئەو رێبازەى لەم توێژینه‌وه‌یه‌دا پێرەوکراره، رێبازى پەسنى شیکارییه، که تیايدا شیکردنه‌وه و لیکدانەوه‌ى نموونەکان له هەندى رووداو رەفتارى کەسى سادیزمى ناو کۆمەلگای کوردی و چەندین نموونەى پۆژانەى خەلکەوه و له وتارى مامۆستایانى ئاینى و نووسەران وەرگیراون.

۳-۱- سنورى توێژینه‌وه‌که:

سنورى توێژینه‌وه‌که له چوارچێوه‌ى زارى کرمانجیى ناوه‌راست - شپۆه‌زارى سلێمانیدا.

۴-۱- پرسىارى توێژینه‌وه‌که: توێژینه‌وه‌که وه‌لامى ئەم پرسىارانە دەدەداتەوه:

ئایا نیشانە و دەرکەوتەکانى سادیزمى سێکسى چیه و، کەسى تووش بوو چۆن دەناسرێتەوه؟
ئایا کەسى تووشبوو به نەخۆشى سادیزم تەنها زیان به‌جسته ده‌گه‌ینیت یان له رێگای زاره‌کییه‌وه نازار به‌دروونی به‌رامبەر ده‌گه‌ینیت؟

ئایا تووش بووانى سادیزم تەنها له ناو چینی نەخۆینده‌وار به‌دیده‌کریت یان چینی رۆشن‌بیرانش ده‌گرێتەوه؟

۵-۱- هۆکارو گرنگی توێژینه‌وه‌که:

تاوه‌کو ئیستا توێژینه‌وه‌یه‌کی سه‌ربه‌خۆ له‌سه‌ر کاریگەری لاودیدی زمان و دەرکەوتەى نەخۆشى سادیزمى سێکسى له کۆمەلگەى کوردیدا له‌سه‌ر کردار و رەوشتى کەسى تووش بوو نەکراره، بۆیه به‌گرنگ زانرا، که له چوارچێوه‌ى ئەم توێژینه‌وه‌یه‌دا تیشکێک بخه‌ینه‌سه‌رى.

۶-۱- به‌شه‌کانى توێژینه‌وه‌که:

توێژینه‌وه‌که له دوو به‌ش پیکهاتوو له‌گه‌ل پيشه‌کى و ناوه‌رۆک و ئەنجام و سه‌رچاوه‌کان، جگه له‌مانه پوخته‌ى توێژینه‌وه‌که به‌هه‌ردوو زمانى عه‌ره‌بى و ئینگلیزى نووسراوه.

بەشى يەكەم بە ناو نیشانی (سایکۆلۆجییەتی لاودیدی زمانی)، کە ئەم بابەتانه لەخۆدەگریت: چەمک و پێناسەى لاودیدی زمان، لاودیدی زمانى وەك کاردانەوهى دەروونى، دەرووناسى و لاودیدی زمانى.

بەشى دووهم بە ناو نیشانی (کاریگەرى لاودیدی زمانى و دەرکەوتەى نەحۆشى سادیزم له کۆمەلگای کوردیدا)، کە ئەم بابەتانه لەخۆدەگریت: سادیزم، بەشەکانى سادیزم: ۱- کەتەلیزی نا سەقەتى یان دەروونى یان سیکسى، ۲- سادیزم- هاوپیچی یان سیکسى ماگا، ۳- ساتیدیا یان قەرەبووکردنەوه، سادیزم و شادنفروود، چەمكى سادیزمى رۆژانه، سادیزمى سیکسى، دەرکەوتەکانى رەفتارى سادیزم، سادیزم و پرۆسەى سۆزدارى، نارێكى کەسایەتى سادیزم.

۲- سايکۆلۆجییهتی لاودیدی زمانى

۱-۲/۲) چەمک و پێناسەى لاودیدی زمانى

له بارەى زمانى بارگرانیى (Loaded Language) وەيا توندوتیژی (لورد) دەلێت : ئەو وشە و دەرپرێنانەى کە خاوەن کاریگەرییەکی هەراسانکارن، بە وشەکان و زمانى توندوتیژی ناودەبرێت. کە لە ئەنجامى تاقیکردنەوه و ئەزموونیکى تالەوه دروست بووه و مرۆف نایەوێت بە بیرى بێتەوه بۆ نموونه، ئەگەر کەسێک بێنرا له لایەن کەسێكى تر یان گروپێک ئەشکەنجەدرا یان توندپەرەبوون له هەلسوکه و تکرردن له گەلى، ئەوا کاتى باسى ئەو کەسە یان ئەو گروپ و کەسانە لای کەسى يەكەم دەکەى، جۆره دلەراوکێیهک يا ناخۆشیهک لای کەسى يەكەم پەيدادەبێت، ديسان هەندى له ناوى رەنگەکانیش هەستى دلەراوکى يان بېزارکەر لای کەسێک يان گروپێک دەوورژێنى ، جا دەبينین سياسەتمەدارەکانیش باسى (هیزی رەش)، يا (هەيمەنەتى سى)، يا (مەترسى زەرد) دەکەن، ئەم هەموو بە کارهێنانە ، جۆره دلەراوکى و بېزارکردنیک لای خەلک پەيدادەکەن، جا پێويستە لەسەر ئەوانەى کە بە پروپاگەندە هەلەدەستن له کاتى بە کارهێنانى لاودیدی زمانى شارەزابن، ئەمەش ئەوه دەگەینیت کە مشتومرەکانیان ئەو وشانە بەرجستەدەکەن کە لایەنگرن بۆ ئەو هەوالە (دزەي، ۱۷۹: ۲۰۱۳). لاودیدی زمانى ، گوزارشت له يەكێک له رەفتاره خراپ و ناپەسەند و نەزینەکان دەکات، دیاردەیهکی بەرچاوى کۆمەلگەیه، کە کاریگەرى و پێرانکەرانهى لەسەر پیکه وهیى و هیز و بەردەوامى کۆمەلگە هەیه، ئەویش ئەو کارهیه کە مرۆف بەرامبەر بە خۆى یان ئەوانى تر زبانی جەستەيى و دەروونى پێادەى دەکات،

لاودیدیى زمانى له لایەن گەورە و گەنجەو، چ لەنێر و هەم له میدا ئەزموون دەکریت، دیاردەیهک که له ئاستى جیهانى و هەموو شوپنیکدا بەربلأوه، وەک له قوتابخانەکاندا، له نیوان هاوسەران، له کار و شوپنەکانى تر پراکتیزە بکریت و لەم تووژینەووەیەدا بە وردى باسى لێوئەدەکەین بە تايبەت له لایەنى دەروون و نەخۆشییەکانى سادیزم و ھۆکارەکانى پەیداوونى زمان بارگرانى ئەکەین. لیچ پىی وایە که زمانى بارگرانى ھەولئەدەت پا و ھەلوئىستەکانى تاك و خەلك بگۆردریت. وای بۆ دەچیت، که ھەر ھەلوئىستىك زمانى توندوتیژى تىادا بەكاربیت، لایەنیکى نەرینى شاراوہى تىدايە، ئەوہ رەفتاریكى ئاشکرایە که ئامانج لىی لەناوبردى خەلكە یان مولك، وشەى ئاشکرا ئەوہیە که شەرانیگىزى توندوتیژ بن و مەرجى دەرکەوتنیان ھەبیت، جۆرکانى زۆرن ھەندىکیان له دەستدریژییەکان بە دەروونناسان ناسراون، که بە شارندنەوہ دەناسرین وە کەلەکەبوون، وەک جۆرەھا نەخۆشى دەروونى، ھەرەھا چ ھەلچوونىك خەونەکانى خەو و شەوانە له وینەى توندوتیژى زۆرەوہ ھەيە(سەرچاوەى پيشوو: ۱۸۰).

دەروونناسان لەو باوەرەدان که ھەر جەستەيەك حەزى له باشترین ھىشتنەوہ ھەيە ھاوسەنگى فيزيایى و دەروونى ئاسوودەيى بۆ داين دەکات، بەلام کاتىك پىويستىيەکان وروژىنیت مەيلىكى گرزى ھەيە، بۆ گەراندنەوہى ھاوسەنگى و ئاسوودەيى چالاک دەبیت، ئەو دۆخە نازارەخشەى که تاك له ناخدا ھەستى پى دەکات، چونکە گرزى و ھەست و دلەراوکی ئەوہیە که بەرگرى خۆى دروست دەکات، بەرەو لابردن دۆخى ھەست و سۆزى کۆنترۆلکراو، ئەو بەرگرىيە که بە ئەو وزە شاراوہیەى که زیندەوہرەکان بە شپوہیەكى بايؤلۆجى و دەروونى دەجوئینەوہ بۆ کۆبوونەوہ پىويستىيەکانى یان لابردنى بەرەستەکان یان جىبەجىکردنى خواستە جەستەيەکانى یان سیاسى یان کەلتوورى، (فرۆید) درىژەى ھەيە، بۆ ئەوہى بلىت که دۆخىکە دەرووناسى مرؤف بنەماى ھەموو کارەکانیەتى (آدم، ۲۰۰۲، ۱۰۲).

کەواتە توندوتیژى دەکەوئیتە ناو خودى تاکەوہ بەبى ئەوہى بايەخى کەم بە ھەلومەرجى دەوروبەرى تاک بدات، بۆیە بابەتى توندوتیژى بابەتیکى دەروونى و کۆمەلایەتیە.

وشەى بارگراوہکان کەلتوورى دەکریت بە وشە یان زاراوہ یان دەرپىنیک بناسریت که واتایەكى نمونەيى ھەيە لەکلتورىكى تايبەت ئەوان ئەو وشانەن که له کەلتوورە جیاکراوہکانیاندا چەسپاون و بىگانەکان پىويستیان بە تیگەبىشتنى تىکەوتە کەلتوورىيەکانیانە (Nida, E. A, 2001 : 45). کەواتە دەتوانین بلىن زمان بارگرانى بریتىيە له دارشتنى وشەکان بە جۆرکە که ھەول دەدات کارىگەرى

لەسەر خوینەر یان گوێگر دروست بکات، بە ناوێشانى هەستەکانى نەك مێشكى بە وشە و دەستەواژە سۆزدارییە بەهێزەکانى بارکراو بە توندڕەو وەبێک هەول دەدات کاردانە وەبەکی ئەرێنى یان نەرێنى بەهێز دروست بکات لەسەر:-

أ- کاریگەراییەکانى پەستانى دەروونى: کەمکردنە وەى پازیبوونى کار، دلەراوکی، خەمۆکی، ناوومپیدی، بئ جیاوازی، چرپی هەژار.

ب- کاریگەراییەکانى پەستانى جەستەیی: سەرئێشە، بەرزى پەستانى خوین، بڕینی گەدە، جەلتەى دل، شەكرى خوین بەرز، دەمارە لاوازەکان.

دەتوانم بڵیم کە زۆر جار، لاودیدیى زمانى وەك جیگرە وەبەك بۆ وشەکان یان دەستەواژەکانى تر بوونى هەیه، بەكێكى زیاتر نەرێنى یان ئەرێنى ترە لە وەى تر بە پشتبەستن بە بارودۆخەكە. وشەیهكى بارکراو هەلبژێردراوه چونکە قسەكەر یان نووسەر پێى وایه کە لە وشەى بێلایەنى جیگرە وە پازیکەرتر دەبیت بۆ نموونە:-

۱- ئازاردان بەرامبەر بیزارى

۲- زۆر دلتەزین بەرامبەر خراپ

۳- کارمەندى پاککەرە وە بەرامبەر خزمەتکارى گشتى

۴- بەرنگار بوونە وە بەرامبەر تەنگانە

۵- زیانگەیاندىن بەرامبەر بە نازار

۶- پەخنە بەرامبەر تەوانجگرتن و سەیر کردنى بە چاوى کەم

۷- لا بردن بەرامبەر لابدە.

۲/۲۱) لاودیدیى زمان لە رووى دەنگییه وە لە پێگەى دەستیوێردانى هەموو پیکهاتەکانى سیستەمى

دەنگى مرۆڤه وە بەدى دیت:-

۱- لە ئاستى سنگ و سکدا، بەستەیهكى بەرچاو لە ماسولکەکانى هەناسەدان هەیه.

۲- لە ئاستى سوربێنچکدا، تەسکبوونە وە دەکەوێتە دەروازەى بۆرى هەناسە بە کاریگەرى هێزى چالاکى ماسولکەکان کە لە ئاستى ماسولکەى ناو وەى خوارە وە بەمەش کردارى دروستبوونى دەنگى زبر و بە هێز روودەدات.

3- له ئاستى زاره كيدا، نه جامه كانى شيكر دنه وهى وي نهى تيشكى ئيكس دهرىخست كه نه نامى زمان به ره و دواوه كشايه وه، له گه ل ده ميكي گه وه يان نه شكه وتيكي زاره كى (Fonagy, I, 1989: 24).

3-2/1) دهر ووناسى و لاوديدى زمانى:-

(فرؤيد) له هه ولى نه وه دا كه لايهنى "ناديار" ي رۆحى مرؤف بيشكيني ت بو نه وهى نه و راستيه زه ق بكا ته وه كه مرؤف نه و "باش" نيه وهك خۆى بانگه شهى دهكات. نه و پيى وايه كه پاله په لى دوژمنكارانه هه يه دژى نه وانى نزيكن، ناماده كراون بو نه وهى په له بكن له دهر وه، نه وه "هيرشبه رانه هه موو كه س له دژى هه موو كه سيك، هه موو كه س دژى يه ك (يوسف، 2006، ل174). مرؤفيك له سه ر حسابى خزمى خۆى پيويستيه شه رانگيزيه كانى خۆى دا بين بكا ت و بي قهره بووى كاره كى به كار بينيت و به بي خواستى خۆى به سيكسى به كارى به نييت و مال و سامانه كه ي زه وت بكا ت و ريسواى بكا ت و ئازار و چه وسانه وهى به سه ردا بكيشيت و بيكوژيت، توندوتيزى و ده ستريزى ميكانيزميكي دهر وونيه كه به دواى كو تاي پنه ينانى با به تى ترس و گو شه گيريى نه واندايه هه لومهرجى تاكه كه سى و كو مه لايه تى كو گايه ك بيكد نييت كه مه يلى شه رانگيزى به رامبه ر نه وانى تر يان دژى خۆى لى ده خوات. توندوتيزى و ده ستريزى ميكانيزميكي قهره بوو كه ره وه يه، په نا گايه كن بو دهر با زبوون له هه ستى بيده سه لآتى و كار دانه وه يه كه له دژى دله را وكن (هديه، 1998: 28). به نما دهر وونيه كان هه رچه نده زور جار را ويژكارى هه ولده دات خۆى بنا سته وه و پينا سه ي بكا تكه زانستىكي دهر وونيه و په يوه نديه كى راسته وخو له نيوانياندا هه يه؛ به لام دهر ووناسى گشتگيرتر و به رفر اوانتره و ليكو ليه نه وه له كار ليكي تاك له گه ل ژينگه دهكات، به لام هه روه ها ليكو ليه نه وه له زور لايهنى كار ليكي تاك دهكات كه په يوه ندى راسته وخويان به را ويژكاريه وه نيه، رهنگه دهر ووناسه كان پسوپر بن له دهر ووناسى فيزيولوژى و نه زموونى و كو مه لايه تى يان له هه ر يه كيكدابه لام يه كيكي ديكه له ديسيپلينه كانى دهر ووناسى، جه ختر دنه وه دهر وونيه كان هه يه كه كار يه گه ريه كى زور يان له سه ر را ويژكارى هه بووه. دهر ووناسى كو مه لايه تى هاوچه رخ خه مى پرؤسه ي مه عريفى مرؤفه كانه. دهر ووناسه كان له ميژه ده زانن كه نا ته باييه كى به رچاوى تاك له تيگه يشتن له هانده رى هاوشيوه دا هه يه و نه م ليكو ليه نه وه يانه له تيگه يشتن بوونه هو ي نه وهى كه نه و باوه ر هه بيت كه ره فتارى تاك به شيوازى هه ستر دنى تاك به دوخيكي ديار يركرا و به رپوه ده چي ت نه ك راسته قينه نه و دوخه وهك

هه ره شه یه ک بۆ سه ری، و به م پێیه ش تا که سه که سه که ره فتهاریکی به رگریکارانه یان شه پانگیزانه ده کات و ئەمه ش به نده به وه وه که وه ک باشترین کاردانه وه بۆ هه ره شه هه سته پیکراوه که ده بیینییت. ئایا مه ترسییه که ئاماده یه یان نا، گرن گ نییه له دیاریکردنی هه لسه که وه تی تاکیکدا (محمود، 2019: 121). چالاکیی یان رووداوی به هیزکراو به هیز ده کریت چونکه کاریگه ری له سه ره فتهاره که هه به، و ئەگه ره هانده ریکی خۆش و به هیزکه ر بییت، بۆ نمونه هه ره هانده ریکی که دهره فتهاریکی بۆ چالاکیه کی نوێ دهره خسیینییت، ئەوا رووداوه که یان هانده ره که به هیزکه ریکی ئەرینییه - واته ئەگه ری کرداریکی تایبه تی په یوه ست به وه وه زیاد ده کات و دووباره ده بیته وه. کرده ی ره سه ن دهره نه نجامه کانی پێشووی هه به، و له وانه یه له راستیدا به شیوه یه کی ئۆتوماتیکی هه ره مه کی بییت و له و دوو حالته دا ئەگه ری دووباره بوونه وه ی کرداره که زیاد ده کات به هۆی دهره نه نجامه کانی دواتر، واته سنووری خۆش.

3- کاریگه ری لاودیدی زما نی و دهرکه وته ی نه خو شی سادیزم له کۆمه لگای کوریدا

3/3-1 سادیزم:

سادیزم چیژ وهرگرتنه له نازاره کانی خه لکی تر. دیارده که به نه ریته ی باسکراوه له ئەوپه ری شیوه کانیدا، واته له تاوانکاریدا، و سیاقی سیکیسه به زیادبوونیش، سادیزم وه ک باوتر مامه له ی له گه لدا ده کریت ره فتهاریکی له گه ل ره گی په ره سه ندنی، سادیزمی توندپه وه، وه ک ئەشکه نجه دانی خه لکی مه دهنی له لایهن هیزه کانی سوپا و پۆلیسه وه به به رده وامی له کاتی خۆیدا راپۆرت دراوه وه ئەو که لتوو رانه ی که بنچینه که ی ده بییت قولتر بن له باری مرؤفدا له نمونه ی هه ره مه کی فیروونی کۆمه لایه تی له به رامبه ردا قه ده غه ی کۆمه لایه تی دژ به پێشانه گای کرده وه ی سادیستی به شیوه یه کی فراوان په ره ی سه ندوه، له که لتووری رۆژئاوا له سه ره تای سه ده ی چوارده دا، بۆ نمونه: چیتر به قبولکردنی ئەشکه نجه دانی پشیله به ئاشکرا به گونجا و نازانن بۆ خو شی، له گه ل ئەوه شدا وه ک چۆن له فه ره نسای ناوه راستدا بوو، قایل بوو که وه شانیکه نه رمتر— "سادیزمی نه رم"— له کۆمه لگه مرؤییه هاوچه رخه کاندایاره و ته نانه ت له وانه یه به ئاسایی دابه ش بکریت (Baumeister, R. F, 2000: 25-26). که واته سنووردارکردنی پێناسه ی لاودیدی زما نی بۆ توندوتیژی جه سه ته یی مه ترسییه کی گه وره یه، له پراکتیکی جۆره کانی تری توندوتیژی دا دهره که ویت به بی ئاگاداربوون له کاریگه رییه ده روونی و کۆمه لایه تییه کانیان و مه ترسییه که ش له قبولکردنی ئیمه دایه، بۆ ئەم جۆره توندوتیژیانه به بی ئەوه ی

درکیان پېبکه‌ین و درک به دهرئه‌نجامه‌کانیان بکه‌ین ، که ده‌مانکاته قوربانیمان. لاودیدی زمانی که‌لتووری رۆلی یاسادانه‌ریکی توندپه‌ویی دامه‌زراوه‌یی و راسته‌وخۆ ده‌گیریت، وه‌ک کۆمه‌لناسیکی نه‌روبیجی (گالتونگ) پیناسه‌ی کردووه: “به توندوتیژی کولتووری مه‌به‌ستمان ئه‌و لایه‌نه کولتووریانه و کایه‌ی په‌مزی بوونمانه که له ئایین، ئایدۆلۆژیا، زمان، هونه‌ر، و زانستیک که ده‌توانریت بۆ پاساوه‌ینانه‌وه یان شه‌ریه‌تدان به توندوتیژی دامه‌زراوه‌یی به‌کاربه‌ینریت. له‌م بابته‌دا باس له توندوتیژی که‌لتووری و هه‌لاواردن له دژی رۆله‌کان و لاو گه‌نجی کۆمه‌لگه‌ی کورد ئازاردانی ده‌روونی و ده‌که‌م.

2-3/3) سادیزم به‌سه‌ر سێ به‌ش دابه‌ش ده‌بیت:-

1) که‌ته‌لبیزی نا سه‌قه‌تی یان ده‌روونی یان سیکسی - Not – sexual or Psychological Sadism: کاتیکی له‌ ژیانته‌سه‌ست به‌ بێ ئومیدی ، یان شه‌رمه‌زاری و بی‌زاری ده‌که‌ی ، جله‌وی توره‌بوونت له‌ ده‌ست ده‌ده‌یت و هه‌له‌ده‌چیت ، ئه‌مه‌ ئه‌و حاله‌ته‌یه که له‌ ده‌مه‌قالی یان له‌ شوینیکی کارکردن سوکایه‌تی به‌ئهدامانی مێینه‌ بکریت، له‌ رپگه‌ی زمانه‌وه به‌ جوین و رپسواپی ستایشی بکه‌ن. ئه‌و ئه‌زموونی مرۆفیش هه‌یه‌تی ئه‌گه‌ر هه‌میشه‌ توند و تیژی بیت، ئه‌وه ئازاده له‌ کرداری ئازاردانی ده‌روونی و هه‌ره‌شه‌ی سیکسی و ده‌ستدریژی کردنه‌ سه‌ر مێینه (Porter, S, 2014:40). بۆ نموونه:- کارمه‌ندیکی مێینه له‌ شوینیکی فه‌رمی یا نا فه‌رمی کارده‌کات، دواى نزیکی ته‌واوبوونی ده‌وام ، به‌رپه‌به‌ره‌که‌ی به‌ هه‌ر هۆکاریکی فشاری ده‌روونی بیت، هه‌وله‌ده‌ات ده‌ست دريژی بکاته سه‌ر کارمه‌نده مێینه‌که، زۆر جار دواى ئازاردانی کارمه‌نده‌که هه‌ولێ کوشتنشی ئه‌دات بۆ داپۆشینی تاوانه‌که‌ی.

2) سادیزم- په‌یوه‌ندی سیکسی - السادیة الاقتران أو الجنسي Sadism-Conjunction or Sexual: گه‌شه‌ی کرداری چه‌زو ئاره‌زووی مرۆف له‌ به‌ستنه‌وه‌ی په‌یوه‌ندی سیکسی بۆ ئازاردان یان سوکایه‌تیکردن.

3) ساتیدیا یان قه‌ره‌بووکردنه‌وه (السطادية الفطازة أو التعویضطية): ئه‌وه چاره‌سه‌ریکی ساده‌یه. ته‌واوی تاوانه‌که‌ی تییدا دهرده‌که‌ویت هۆکاری ده‌روونی بۆ گه‌شه‌ی (چالاکى سیکسی) له‌ ئازاری و خواستی پراکتیککردن، لیره‌دا گه‌رانه‌وه‌ی کرداری خواستی مێینه‌یه (له‌ گه‌شه‌ی نمایشکردنی

ئافره تىكى پووتى بۇ پراكتىكى مۇقايەتى، نەك هەلچوونە مەزۇبىيەكانى كردارهكە، بەلكو تەمەلى لە خودى خوێ) (Porter.S,2014:42).

۳-۳/۳) سادىزم و شادنفروۆد:-

دەستەواژەى شادنفروۆد لە ئەلمانىيەو هاتوو، بە مانای وشە وەك "زىان بە خوێشى" و ئاماژە بە وەرگرتنى چىژ لە بەدبەختى ئەوانى تر دەكات (van Dijk, W, 2006: 156)، كە بە پوونى پەيوەندى بە سادىزم لەگەل ئەو هەشدا، جىاوازيبەكى ديارىكراو لە نىوان ئەو دووانەدا هەيە. لە كاتىكدا سۆزى شادنفروۆد هەست بە چىژو وەرگرتنى ناراستەوخۆ دەكات لە ئازاردانى ئەوانى تر لە دوورى دەروونى (بەبى ئەو هى دروستى بكات)، سىفەتى سادىزم تىدەپەرىت چىژ وەرگرتن لە زىان و ئازارهكانى راستەوخۆ (Porter.S,2014:68). بە وردىتر جىاوازيبەكە لە چاودىرىكردنەدايە بەرامبەر بۇ دروستكردن يەككە لە يەكەم كەسەكان كە پاشكاوانە دژايەتى ئەم دووانە دەكات، چىژو وەرگرتنى ئەرىنى لە بىنىنى ئازارهكان بە پىچەوانەى وەرگرتنى چىژ لە چالاک ئازار هاتوو سەرەپاى ئەو جىاوازيبەكە هەندىك ئاماژە بۇ ئەو هەيە كە سادىزم و شادنفروۆد نايىت وەك بنىاتى تەواو سەرەخۆ چاودىرى بكرىت (Leach. C. W,2003:932).

۴-۳/۳) چەمكى سادىزمى پۆژانە:-

لە كاتىكدا تووژىنەو هە لەسەر پىكها تەكانى وەك سايكۆپاتى، نارسىسىزم، ماكياقلىيانسىزم زۆر زۆرن، سادىزم بە شىو هەكى دادپەروەرانە نوو يە جگە لە گروپى "تارىك" و لىكۆلینەو هە لەسەرى هىشتا كەمە. بەم هۆيەو هە ئەمە كاغەزەكە بە تايبەتى تىشك دەخاتە سەر تووژىنەو هەكە كە سادىزم دەگرىتەو هە لە دەرهو هى سىاقى دادوهرى و كلينىكى - سادىزمى پۆژانە و ئەو وەك بە شىك لە (تۆخ تىتراد) كە سايەتى لە نووسىنەكانىندا لەسەر شىواوى كە سايەتى سادىزمى (Fromm.E,2013:196)، وەك خوونمژىك كە لە ئازارهكانى ئەوانى تر دەچىژىت، سادىزم تەنها بەدەگمەن لە كاتى ژيانى پۆژانەدا رووبەرووى دەبىتەو هە، لەگەل ئەو هەشدا، خەسلەتى سادىستى و پەفتارهكان باون، داواى هاوشىو دەكرىت لە نووسىنەكانى هەروەها (كرافت ئىبىنگ (۱۹۳۹) ئەمپۆ تووژىنەو هەكى تا پادەيەك نوو و بەرچاو هەيە كە جارىكى تر ئاراستە سادىزم دەخاتە ناو پووناكىيەو هە بەخووندى سادىزمى پۆژانە بۇ نمونە:-

۱- هەموو مالیک خویرییهکی تێدایه که هەموو خێزانه که گیریان خواردوه به دهستهوه!! وایه یان نا؟
(پیربالب، چاوپیکهوتنی یه کهم، ۲۰۲۱).

۲- هەرچی هه‌لده‌ستیت و هه‌کو سه‌گ به‌سه‌لیمانیدا ئه‌ره‌شپه‌ته‌وه!! ئه‌و مه‌له‌هایه‌ی باسیده‌که‌یت، تۆخوت به‌ته‌لی فلیمه‌کانیت تیایدا، دل‌نیام بازاریت روو له‌کزیه، (پیربالب، چاوپیکهوتنی یه کهم، ۲۰۲۱).

۳- هەر جووتیاریک گه‌نم بدات به‌کو‌مپانیاکانی حیزب ئه‌حه‌مه‌قه!! له‌بازاردا ته‌نی به‌ ۶۰۰ هه‌زاره‌ ئه‌وان به‌ ۴۷۰ هه‌زار و هه‌ری ده‌گرن ها‌ها...ها (پیربالب، چاوپیکهوتنی دووهم، ۲۰۲۱).

۴- مامۆستای ئاینی نابیت کۆیله‌ بێت ئیسلام هات کۆتایی به‌کۆیله‌ بوون هی‌نا، به‌لام به‌داخه‌وه‌ زۆریک له‌ مامۆستایانی ئاینی ئه‌مرۆ بوونه‌ته‌ کۆیله‌ (پیربالب، چاوپیکهوتنی دووهم، ۲۰۲۱).

۵-۳/۳) سادیزمی سیکیسی:-

"سیکسوالیزم" واته‌ ره‌فتاری کۆمه‌لایه‌تی که‌ ته‌نیا له‌سه‌ر بنه‌مای پۆلی سیکیسی و به‌ره‌می زاوژی ژنان مامه‌له‌ی له‌گه‌ڵ ده‌کات. ئه‌مرۆ ئه‌م دیارده‌یه‌ له‌ هه‌موو جیهاندا بڵاوده‌بێته‌وه، له‌ زۆریک له‌ بازنه‌کانی سینه‌مایه‌ی و ته‌له‌فزیۆنی و ئه‌ده‌بیدا، ژنان وه‌ک کالای سیکیسی یان به‌کاربه‌ریکی ته‌نها وینا ده‌کری‌ن، که‌ له‌ مرۆقایه‌تی یان دا‌هینه‌ریی خۆی پشتگۆی ده‌خات. هه‌روه‌ها ئه‌وه‌ی پێی ده‌وتریت "که‌لتووری ده‌ستدریژیکردنه‌ سه‌ر" بڵاوده‌بێته‌وه، که‌ چه‌قه‌به‌ستووبی زاره‌کی بۆ ژنان وه‌ک کرده‌وه‌یه‌کی ئاسایی ده‌زانیت، هه‌روه‌ها هه‌راسانکردن ده‌کاته‌ کرده‌وه‌یه‌ک که‌ په‌نگه‌ به‌ بیده‌نگکردنی قوربانیه‌که‌ به‌ شیوازی جیاواز وه‌ک: گالته‌کردن، بی‌باوه‌رکردن، تاوانبارکردن، هه‌ره‌شه‌کردن له‌... فه‌زیه‌ و شه‌رمه‌زاری. هه‌ندیک سادیزمی سیکیسی وه‌ک جۆریکی زیاتر له‌ سادیزم پیناسه‌ ده‌که‌ن، که‌ له‌ لایه‌ن هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی سیکیسی له‌ ئه‌نجامی ئازاری ده‌روونی یان جه‌سته‌یی یه‌کیکی تر (ملۆی ۱۹۹۷) له‌پاستیدا، تا ئه‌م دواییه‌، سادیزم زۆر جار وه‌ک سیکیسی ده‌خویندريته‌وه‌ نارپکی، له‌ دانیشته‌وانه‌ تاوانبار و ده‌روونیه‌کان (R. Schilling, 2016:28). پیناسه‌یه‌کی تر سادیزمی سیکیسی وه‌ک "دوو‌باره‌ و توند روژانه‌وه‌ی سیکیسی له‌ جه‌سته‌یی یان ده‌روونی ئازاری که‌سیکی تر، وه‌ک ئه‌وه‌ی که‌ به‌ خه‌یال و ویست و ره‌فتار ده‌رکه‌وت (Association, 2013:695) هه‌روه‌ها نواندن له‌سه‌ر ئه‌مانه‌ ده‌گریته‌وه‌ ئاره‌زووه‌ سیکیسیه‌کان وه‌ک به‌شیک له‌ پێوه‌ره‌کانی ده‌ستنی‌شانکردنی تیکچونی سادیزمی سیکیسی

زیادکرا بۆ یەکەم فیژزنی دی ئیس ئیم (کۆمەلەى دەروونی ئەمریکی، ۱۹۵۲) و دانرا لە نیوان ترانسقیستیتیزم و پیدۆفیلیا وەک جۆریک لە لادانی سیکیسی، پۆلیک که دواتر وەک پارافیلیا سیکیسی پیناسە دەکریت، هاندانیکی سیکیسی توند و دووبارە و رەفتار (Association, 1980:65).

6-۳/۳) دەرکەوتەکانی رەفتاری سادیزم:-

بونیادی سادیزم لە چوارچێوەى گەری سەری هیڵدا زیاتر لیکۆلینەوهی بۆ کرا، بە واتای بە ئەنقەست رەفتاری گالته جاری و هیرشبه رانه (بە شیوهیه کی ناسایی زاره کی) بەرامبەر بە تاکەکانی تر لە سەر ئینتەرنیٹ - زۆرجار ئاماژەى پیکراوه، هەرچەندە زۆر بە دەگمەن لیکۆلینەوه لە روودانی کرد. (Buckels, E, 2014:102). سادیزم بە هیژترین پەيوەندى لە گەل تیکەلى "نمرەى ترۆلینگ" بەلام نەک لە گەل ئۆنلاپنەکانی تر چالاکیه کان سەرەرای ئەو هوش، سادیزم تاکە سیفەتى تاريک بوو که پيشبيني رهوشى دەکرد هەردووکی لە رینگەى چێژ وەرگرتن و تیکرای نمرەى گەریانەوه (Buckels, E, 2013:92). هەژمارکردنى پەيوەندیه کان بۆ هەردوو سادیزمی جەستەیی و زاره کی، لە کاتیکدا سادیزمی جەستەیی لە پەيوەندیدا بوو لە گەل رێژەى گەمەى توندوتیژ، تەنانەت کاتیک سادیزمی زاره کی، دەستدریژی، سیفەتى تری تاريک و پینج سیفەتى گەورە بەرپۆه چوو بەردەوام، پێوانەى سادیزمی زاره کی تەنها بە پەراویزی پەيوەندیه کی بەرچاوه بوو وه هیچ پەيوەندیه کی نیه کاتیک پيشتر ئاماژە بە پێوانەکان کرا، بە پێى ئەم دۆزینەوه یانە، ئەوه دەرھینراوه که سادیزمی جەستەیی چێژ وەرگرتن لە ئازاردانى جەستەیی و ئازاردانى خەلک پيشبينيکەرى گەمەى توندوتیژه (Greitemeyer, T, 2017:104-106).

کەواتە سروشتی ژيانى مرۆف ئەو هیه که ژيانیکی هاوبەش لە گەل ئەو ویترا بژی، تا پەيوەندى باش بێت لە گەل کەسانى تردا، کوالیتی ژيانى مرۆف کەمتر ستریس و گێژاو دەبێت، و زیاتر زیندوو دەکاتەوه بۆ تەندروستی و دلنیاکردنەوهى دەروونى. کارلیکی مرۆف پێویستی بە کەلتووری ناشتی و بلابوو نەوهى لە کۆمەلگادا هەیه، پێویستە هەموو ئەندامانى کۆمەلگا لە ئەدەب و نەریتی هاوبەشدا لە سەر بنەمای ناشتی و پیکه وه ژيانى ناشتیانە بەدوایا بگەرین. ئیسلام لە مەجلیسى مرۆقا یه تیدا پلورالیزمی پشتراست کردووه تەوه و هەموو تاکیک دەبێت، لە رینگەى مرۆقا یه تى هەمه لایه نه وه برپواى بەم فرەیی بەدی بهینیت، که ئەو فرەیی و هەمەرەنگییه لە ناو یه ک کۆمەلگادا لە سەر بنەمای پیکه وه ژيانى ناشتیانە دیاری دەکات.

۷-۳/۳) سادیزم و پرۆسەى سۆزدارى :-

هەر وەك بێشتر گوتراوه، لیکۆلینەوه جۆراوجۆرهكان به روونی ئاماژه بهوه دهكەن كه دلیان له نیوان خەسلەتە تارىكەكاندا تیکەل دەبن، له گەل ئەو هەشدا ئەوان زۆربەى دروستکراوى سەربەخۆن، له راستیدا بەك تايبەتمەندى هاوبەش هەیه كه چەندین جار ئاماژهى پیکراوه بانگى - نەبوونی هاوسۆزى بۆ ئەوانى تر. وادياره ئەو كرۆكیه بێت كه هەلگرى سیستەم پیکهوه، هەرچەندە خۆى به شپۆهیهكى جیاواز له نیوان خەسلەتە تارىكە جیاوازهكاندا نیشان دەدات (Paulhus . D, 2014:36). ئەم گریمانەیه تەنانەت له گەل چاودیرى بانگى له بنچینەى دژه کۆمەلایەتى و سادیستى و ئەوکهسانەى نیرگزی بوون بەم بێیه كه سایەتیبیە تارىكەكان، به سادیزمیشەوه بهم دوايانە نیشان درا بۆ پرۆژه بۆ ناو ناوچەكان له سېرکۆمپلیکس نوینەرایەتى شپۆزى نیوان كەسى سارد و بى دەنگ دەكات (Southard A. C, 2015:32). ئەوه راستییهكى سەرسامکەرە كه داتا هەیه نیشانی دەدات، كه سادیزم پەيوەندى به هیچ کام له لایەنەکانى خۆراگەياندنەوه نیه نارپىكى سۆزدارى وەك:-

قبولنەکردنى وەلامه سۆزداریهكان، کۆنترۆلکردنى هەستەكان، گرفتهكان، نەبوونی هۆشیارى سۆزدارى، چوونەژوورەوهى سنووردار بۆ رېكخستنى سۆز ستراتیجەكان و نەبوونی پوونى سۆزدارى، له و کاتەوهى كه واى دانا كه سادیستەكان له وانهیه توانای زانستى ئېمفاتیکیان هەبێت بۆ تېگەشتن دۆخى ناوخۆی قوربانیهكه، بهلام بى وەلامى سۆزدارى گونجاو بۆ ئەوانى تر ئازار و ئازارەکانى خەلك (Zeigler-Hill, 2015:22).

بۆ نموونه له کۆمەلای کوردیدا چەندین حالەتى سادیزمى سېکسى له شارەکانى هەولێر و دهۆک و سلیمانى روویدا وەك:

۱- دەست درپژیکردن و تیرکردنى حەزه سېکسىیهكان بۆ سەر کچىكى تەمەن حەوت سأل له لایەن ۵ كورى گەنج له سەرووى تەمەن ۱۸ سالیهوه، له کاتى چوونى ئەم کچه بۆ نانهواخانه، كه تەواوى شپۆاندنى کچینى و دەست لیدانى ئازاردانى جستەبى و دەروونى له لایەن ئەم گەنجانه، دواى لیکۆلینەوهى هیزهکانى ئاسایش بەند کردین گەنجەکان. كه ئەمه به دپندەترین پووداوى سادیزمى سېکسى دادەنرپت له سالى ۲۰۱۸ ئەم پووداوه روویدا.

۲- هەر وەها پووداویكى تر سادیزمى سېکسى له شارى دهۆک روویدا له سالى ۲۰۲۱، باوکىک هەلى دەستدریژ یکردنى دا سەر کچه ۱۴ سالهکەى، ئازاردانى جستەبى و لیدانى به شپۆهیهكى دپندە.

٣-روداويكى تر كه ئەميان له ناو به ندينخانه روويدا له سالى ٢٠٢١ له ئەنجامى به ند كردنى كورپكى ١١ سال به هۆى تاوانى دزيكردن، به لام له ژوورى زيندان دووچارى دهست درپژى سيكسى بووه له لايهن ئەو گه نجانەى گه له چووره كەى به ند كرابوون، ديسان ئەم جورە هيرشه درهنديهو ئەنجامدانى كارى سيكسى له گه ل كەن به مەبه ستي چيژوه رگرتنى حەزه كانيان. هەرچۆنك بېت هېشتا ئەو گريمانانە نين له دەرەهوى چوارچيۆه ي دادوهرى ساديزمى سيكسى ليكۆلينه وه كرا هەنديك ئەنجامى نوو و زور هاندان ههيه كه بابەتى سۆزداربى داپۆشيوه پرۆسه كردنى هاندەرى توندوتيز له تاكه كاندا له گه ل سيفه ته ساديسييه دەرهيئراوه كان له خەلكى گشتى، واته ئەوه نيشان دراوه كه تاكه كانى به ساديزمى راگه يه نراو سيفه ت له راستيدا شيوازي دياريكراوى كاردانه وه يان ههيه بۆ ويلايه ته كاربگه ره كانى ئەوانى تر و توندوتيزى يان ويئەى ب توندوتيزى - كاتيک چاوديرى هاندەرەكان دهكەن كه كارليكه توندوتيزه كان ويئا دهكەن، ئەوان ئەزموون ههسته ئەريئيبه كانى زياد كرد؛ سەرەپاي ئەوهش، له كاتى چاوديريكردنى خۆش كارليكرده كان، ئەوان ههسته ئەريئيبه كانى كه م دهكه نه وه (Međedović J, 2016:11).

٣-٨) نارپكى كه سايه تى ساديزم:-

له يه كيك له يه كه م هه و لدانه ناسراوه كان بۆ پيشكه شکردنى وه سفى نارپكى كه سايه تى له ناو ئەوانى تردا، (كرايپيلين) ههروه ها ئەو كه سانه ي داپۆشيوه كه گونجاون له گه ل ساديزم و كه سايه تى شه رانگيز - ناسه قامگير، به جۆش و په سته وه، ههست به خۆ پازى بوون دهكات له ريگه ي زالبوون و ترساندن و ريسواکردنى ئەوانى تر سەرنجيان داوه وه له نزيكه وه بيريان كردۆته وه و مشتومرپان له سەر ئەوه كرد سيفه ته ساديزميه كان له راستيدا دهتوانن له مه ودايه كى ئاساييدا كۆڧارى بكن ههروه ها ئەو بانگه شه ي ئەوه ي كرد كه ساديزميه كان زور جار زياتر له توندوتيزى جهسته يى به كاردينن و حەز دهكەن كه "ئاسايى بکه نه وه" رەفتار به عه قلانى كردنى، و به و شيويه ويئەى خۆ هه لوه شاوه ي خويان به رز دهكه نه وه، ئەو پيشنيارى جۆرى جياواز له كه سايه تى ساديزميه كان (Millon T, 2004:13):
أ. ساديزمى ته قه مەنى: له راستيدا ته نها توورپه بوون و دهستدرپژى به كارناهيئيت، به لكو سه رليشيواو شيوازي كوشتنيش به كارده هيئن.

بۆ نموونە: لەو هەولێرە خەڵک لەناو دلی خۆی، لە ناو مالهەکەى خۆی مانى گرتوو و خۆبپیشاندان دەکات، کە ڕیگەنادرێت خۆبپیشاندان بکات، ئەوەى کە نازی ئەو بە بى بس بلى نا بۆ گەندەلێ، بەرێزان لەلایەن ھیزی چەكدارى مەدەنییەو دەبردیت بۆ ژووڕە تارىکەکان، ئەشکەنجە دەدرى کەسێک نیه بلى کى وای لى کردى؟ (پروۆتۆکۆلەکانى ۶۴ پەرلەمانى کوردستان، ۲۰۲۰: ۲۴۵).

ب. سادىزمى ستەمكارى: دلەرەقترىن نارێكى كەسایەتییه، ھەستى رازیبوونى قوولى ھەیه لە ترساندن و سوکایەتیکردن بە ئەوانى تر، زارەكى یان جەستەیی، و بەردەوام بەدوای قوربانیه ناسکەکان دەگەرێت (سەرچاوەى پيشوو: ۱۴).

بۆ نموونە: بۆ جویین بە من ئەدەیت لە سەر داوین پيسیك، بۆ جویین بە من ئەدەیت لە سەر لەش فرۆشپیک، بۆ جویین بە من ئەدەیت لە سەر كافریك، لەسەر منافىك، وللا لە قیامەتا یاخەت ئەگرن....، جوینت بە چەند مامۆستادا، بە چەند زاناتدا لەبەرئەوێ كوفرىكى بۆروونكردۆتیەو ھەتا نەچیتە جەھەنەم، ئەھا چۆن ھەلخەلەتاوى ئاگاشت لە خۆت نییە، (سەلەفى، یوتیوب: ۱۶-۸-۲۰۱۹).

پ. سەپاندنى سادىزم: تاك ھیزی خۆى دەسەپینیت بۆ ئەوێ سزا بدات و ھەست بکات زۆر گرینگتر (Marshall L, 2003: 28).

بۆ نموونە: وەلامى مامۆستای ئاینى، د. عەبدول ئەتيف بۆ مامۆستایى ئاینى ھەلۆ: (ھەندى كەسى قین لە دل، سبھانە لالا كەسێك كە دلرەش بى، كەسێك كە حاقد بى، دى دلرەشەكان....، سبھانە لالا ئینسانى دۆراو ئینسانى فاشل، كەسێكیش كە لەولاو توندروو نەفامیش دى تۆمەتبا مان دەكات، ئەمانە مورجیئن ئى دەى نەفام بلى شافعى مورجیئە، ئیوھە فرقتان چیبە لەگەل ئەو جاھیلەى كە پەیدا بوو ھەم ئیمامى شافعى بە كافر دادەنێ! بۆیە كەسانێك یەنى راوچى فیلباز وە زۆر درۆزن، با ھەر بۆخۆیان بلین و دەھۆلى خۆیان بەكوتن).

وەلامى مامۆستا ھەلۆ بۆ د. عەبدول ئەتيف: (ئەمرۆ فیدیویەکیان بۆ ناردم كە ئەم برادەرە ھجوم ئەكاتە سەر من، ئەو دکتۆرە، وللا دکتۆر گیان لە برى ئەوێ عیلاجمان بکات، سەیر ئەكەى خۆى نەخۆشییەكى زۆر سەیری ھەیه، لە سى دەقەدا بیست و دوو جویئم پینەدا برۆن بى بەژین، جویئەکانى چین: قین لە دل سى جار وا ئەلن، دلرەش دوو جار وا ئەلن، حاقد، ئەدەبى نییە، ئى...دۆراو، فاشیل، زولم لى ئەكات، وە بوختانم بۆئەكات، توندروو، نەفام، جاھیل، راوچى و فیلباز، درۆزن، عەرزى عەزەلات ئەكات، دەھۆلم بۆ ئەكوتى، ئى، وەكو ئەو دەجالە ئەبو جەھل سونەبى، ئەم

هه موو قسه م پى ئه لى له دوو ده قه دا. هاهاها هه .. ئه مه ئه حكامى شه رعى بوايه له م دوو ده قه يه ته قريبه ن بيست و دوو حكومت بگوتبايه چه ئه جريكت پى ئه گه يشت ، له برى ئه و بيستو دوو جوينه ، جا به منيش ئه لى جوين فرۆش، من شي دو به كم هه يه هى ره مه زانى بيديا به تى ئه مساله، وابزانم كه ..... (سه له فى، يوتوب، 2020).

د. ساديزمى بيدركاوى : تپكه له ي ساديزميكه و كه سايه تى خو دزى ، به قولى نا ئارامى دو زمنا ريبى شه رانگيزى بو زالبوون وه ك ئامرازيك خزمه تى ده كات (Millon T, 2004:15).

بو نموونه: خواى گه و ره ده فه رمو و يت: (و قلوبوا لك الامور)، بابزانين منافق دايمه به دواى چيبه وه يه؟ دايمه حه ق قه لب ده كاته وه بو به تال به تاليش قه لب ده كاته وه به حه ق، منفق هه ر خه ريكى هه لگه رانه وه يه، شه ره ف نامووس ئا ئه مه قه لب ئه كاته وه ليت ئه كات به دواكه وتو و بى، به لام دوا كه وتو و بى و سوزانيه تى و داوين پيسى ئاوا بو ت هه لده گيرپه توه ليت ئه كات به شه ره ف و نامووس، نايبين هه موو ساليك ئه مه ئه كرى؟ له په يمانگاي هونه ره سوزانيه كان! هونه ره له ش فرۆشه كان! له په يمانگاي هونه ره داوين پيسه كان هه موو ساليك وا ناكه ن؟ ئه و جه لانه ي خوا ئه مرى كر دو وه به پيغه مبه ر (د.خ) بيكا به به رى ژنه كانيا، بيكا به به رى كچه كانيا، و ئه مر بكات به موسولمانان ئه و جه لانه بكه ن به به رى ژن و كچه كانيا، ئه چن له به رى خو يا داى ئه مالن و به ديار كامپيرا و شاشه كانيان ئه يسوتين .. (سه له فى، يوتوب، 2019).

ترسه كه سييه كان چه مكى نارپكى كه سايه تى ساديزمه له تاقيكر دنه وه ي كات تينه گه يشتو وه، هو كاري سه ره كى له لابردي ئه و توانايه بوو خراپ به كارهي نانى ياسايى به ده رخستنى ره فتارى دلره قانه و به گويره ي راپورته كان، زوربوونى زور كه م يان ريژه ي به .

ئه نجام

1- بونى ادى ساديزم له چوارچيوه ي گه رى سه رى هي لدا، به واتاي به ئه نقه ست ره فتارى گالته جا رى و هيرشبه رانه (به شيويه كى ئاسايى زا ره كى) به رامبه ر به تاكه كانى تر له سه ر ئينته رنيت زور جا ر له سو شيال ميديا و ماله ره كانى فيس بوك ئاماژه ي پي كرا وه.

2- ره فتارى كو مه لا يه تى كه ته نيا له سه ر بنه ماي رولى سپكسى و به ره مه ي زاو زيبى ژنان مامه له ي له گه ل ده كريت، به لام ئه مرؤ ئه م ديار ده يه له هه موو جي هاندا بلا و ده بيتته وه، له زور يك له بازنه كانى سينه مايى

و ته‌له‌فزیۆنی و ئه‌ده‌بیدا، ژنان وه‌ک کالای سیکسی یان به‌کاربه‌ریکی ته‌نها وینا ده‌کرین، که له مرۆقایه‌تی یان داھینه‌ریی خۆی پشتگۆی ده‌خات.

٣- دهرکه‌وتنی ره‌فتاره‌کانی که‌سی تووش بوو به‌ نه‌خۆشی دهروونی سايزم په‌یوه‌ندی به‌ هه‌ردوو سادیزمی جه‌سته‌یی و زاره‌کی هه‌یه له‌ کاتیکدا سادیزمی جه‌سته‌یی له‌ په‌یوه‌ندیدا بوو له‌گه‌ڵ پڕۆه‌ی گه‌مهی توندوتیژ، ته‌نانه‌ت کاتیک سادیزمی زاره‌کی، ده‌ستدریژی، سیفه‌تی تری تاریکی و جویندان و به‌کاره‌پنانی وشه‌ تابۆکانه‌.

٤- چاره‌سه‌رکردنی که‌سی توش بوو ئاگادارکردنه‌وه‌ی خپزانه‌که‌ی، و سه‌ردانی کردنی لای پزیشکی پسپۆری دهروونی وه‌رگرته‌ی رینمایی، و مامه‌له‌کردن له‌گه‌ڵ ئه‌م نه‌خۆشانه‌ به‌شپوه‌یه‌کی وربایی و هه‌پمانه‌.

سه‌رچاوه‌کان

یه‌که‌م/ به‌ زمانی کوردی:

١- ده‌یی، عه‌بدولواحید مشیر، شیرزاد سه‌بری علی (٢٠١٣)، زمانه‌وانی سیاسی، چاپی یه‌که‌م، هه‌ولیر.

٢- په‌رله‌مانی کوردستان (٢٠٢٠)، پڕۆتۆکۆله‌کانی په‌رله‌مانی کوردستان، ژماره ٦٤، کتێبخانه‌ی په‌رله‌مان، هه‌ولیر. دووهم/ به‌ زمانی عه‌ره‌بی:

٣- آدم (٢٠٠٢)، رۆیه‌ نظریه‌ حول العنف السياسي، الباحث عددا، جامعة وره، الجزائر.

٤- هدیة، فؤاد (١٩٩٨)، الفروق بين أبناء المتوافقين زواجياً وغير المتوافقين في كل من درجة العدوان ومفهوم الذات، مجلة علم النفس، عدد ١٢، الهيئة المصريّة، القاهرة.

٥- محمود، نرمين (٢٠١٩)، الإرشاد النفسي النظرية والتطبيق، مكتبة الأنجلو المصرية بطاقة فهرسة، ط ١ تأليف: مكتبة الأنجلو المصرية.

٦- نصيف، احمد هادي زيدان (٢٠٠٦)، خطب نهج البلاغة، بحث في الدلالة، رسالة ماجستير، جامعة بابل.

٧- يوسف، منى (٢٠٠٦)، نحو استراتيجية لمواجهة العنف في المجتمع المصري، المركز القومي، مصر.

سپهه‌م/ به‌ زمانی ئینگلیزی:

8- American Psychiatric Association. (1980), DSM-III-R: Diagnostic and statistical manual of mental disorders. American Psychiatric Association.

9- American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental Disorders (DSM-V). American Psychiatric Pub.

- 10- Bell A. (1984), Politeness and Face Theory: Implications for the Backchannel Style of Japanese L1/L2 Speakers. Language Studies Working Paper, 3, 51- 57.
- 11- Burgess, A. W., Hartman, C. R., Ressler, R. K., Douglas, J. E., & McCormack, A. (1986). Sexual homicide: A motivational model. Journal of Interpersonal Violence, 1, 251–272.
- 12- Baumeister, R. F., Bushman, B. J., & Campbell, W. K. (2000), Self-Esteem, Narcissism, and Aggression Does Violence Result From Low Self-Esteem or From Threatened Egotism?. Current directions in psychological science, 9 (1), 26-29.
- 13- Becker, J. V. (2007), Emotional deficits in psychopathy and sexual sadism: Implications for violent and sadistic behavior, Clinical psychology review.
- 14- Buckels, E. (2012), The pleasures of hurting others: Behavioral evidence for everyday sadism , Unpublished master's thesis.
- 15- Buckels, E. E., Jones , D. N., & Paulhus, D. L. Unpublished measure. (2013), Comprehensive assessment of sadistic tendencies (CAST), University of British Columbia
- 16- Buckels, E. E., Trapnell, P. D., & Paulhus, D. L. (2014), Trolls just want to have fun. Personality and individual Differences.
- 17- Fromm, E. (1973), The anatomy of human destructiveness. New York, NY: Holt, Rinehart & Winston.
- 18- Fonagy, I. (1977), Le statut de la phonostylistique, *Phonetica* 34, pp. 1-8.
- 19- Greitemeyer, T., & Sagioglou, C. (2017), The longitudinal relationship between everyday sadism and the amount of violent video game play. Personality and Individual Differences, 104, 238-242.
- 20- Warren, J. I., Hazelwood, R. R., & Dietz, P. E. (1996), The sexually sadistic serial killer. Journal of Forensic Sciences, 41, 970–974.
- 21- Leach, C. W., Spears, R., Branscombe, N. R., & Doosje, B. (2003), Malicious pleasure: Schadenfreude at the suffering of another group, Journal of personality and social psychology.

- 22- Marshall, W. L., Kennedy, P., & Yates, P. (2002), Issues concerning the reliability and validity of the diagnosis of sexual sadism applied in prison settings. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*.
- 23- Marshall, W. L., & Kennedy, P. (2003), Sexual sadism in sexual offenders: An elusive diagnosis. *Aggression and Violent Behavior*, 8(1), 1-22.
- 24- Millon, T., Millon, C. M., Meagher, S., Grossman, S., & Ramnath, R. (2004), *Personality disorders in modern life*. New Jersey: John Wiley & Sons.
- 25- Međedović, J. (2016) ,Aberrations in emotional processing of violence-dependent stimuli are the core features of sadism. *Motivation and Emotion*.
- 26- Nida, E. A. (2001), *Language and Culture-Contexts in Translating*. Shanghai: Foreign Language Education Press.
- 27- Porter, S., Bhanwer, A., Woodworth, M., & Black, P. J. (2014), Soldiers of misfortune: An examination of the Dark Triad and the experience of Schadenfreude, *Personality and Individual Differences*.
- 28- Van Dijk, W. W., Ouwerkerk, J. W., Goslinga, S., Nieweg, M., & Gallucci, M. (2006), When people fall from grace: reconsidering the role of envy in Schadenfreude, *Emotion*.
- 29- Van Dijk, W. W., & Ouwerkerk, J. W. (2014), *Schadenfreude: Understanding pleasure at the misfortunes of others*. Cambridge: Cambridge University Press.
- 30- Van Geel, M., Goemans, A., Toprak, F., & Vedder, P. (2016), Which personality traits are related to traditional bullying and cyberbullying, A study with the Big Five, Dark Triad and sadism. *Personality and Individual Differences*.
- 31- Zeigler-Hill, V., & Vonk, J. (2015) , Dark Personality Features and Emotion Dysregulation. *Journal of Social and Clinical Psychology* , 34(8), 692.

پاشکۆکان

۱- چاوپیکەوتنم بەریوەبەرایەتی بەشی تاوان سزادانی بەندکراوەکانی هەولێر، پیکەوتی، ۲۰۲۱/۵/۵.

۲- سەردانی کردنم بۆ پەرمانی کوردستان، لە دانیشتن و کۆبونەوهی نایاسیی، پیکەوتی ۲۶/۱۰/۲۰۲۱.

۳- چاوپیکەوتنم لەگەڵ پ.د. فەرەعاد پیربەل. پیکەوتی، ۲۰۲۲/۲/۲۲.

4- مامۆستا هه لۆ، سه له فی، یوتیوب، 2019.

<https://www.youtube.com/watch?v=ATp84Vt1QdY>

5- مامۆستا هه لۆ، سه له فی، یوتیوب، 2019-8-16.

<https://www.youtube.com/watch?v=73J176RmcWE>

The Effect of The Loaded Language and The Appearance of Sadism In Kurdish Society

Tara Mushir Salih

Department of Kurdish, College of Education, Koya University, Kurdistan Region, Iraq

tara.salih@koyauniversity.org

Omed Barzan Brzo

Department of Kurdish, College of Education, Garmyan university, Kurdistan region, Iraq

omed.barzan@garmian.edu.krd

Keywords: *Loaded Language, Oral Torture, Physical Torture, Sadism and Shandfreude, Sexual Sadism.*

Abstract

Language levers, which refer to all kinds of harsh language, threats, insults, and insults, contain the meanings of severity and cruelty in Arabic. In the amount of harsh language or harsh language, harsh language can be used to convey unpleasant and violent thoughts and feelings by allowing the audience to understand, the meaning of the word or statement. the "linguistic burden" is physical by default, and can extend to the oral area of speech and writing in such a way as to produce physical effects, that is, through oral language or severe physical torture to the extent that sexual desires are satisfactory in this way.

This study is entitled " **The effect of the Loaded language and the appearance of sadism in Kurdish society**".

The research is based on two sections: introduction, content, results, and sources, in addition to the summary of the research written in Arabic and English.

The first part, entitled "**The psychology of stressful language**", includes the following topics: the concept and definition of cumbersome language, cumbersome language such as psychological reaction.

The second part is entitled "**The effect of the Loaded language and the appearance of sadism in Kurdish society**", and includes: Sadism, Parts of Sadism: 1- Improper stimulation, mental or sexual stimulation, 2- Sincere - Sexual attraction of Maga, 3- Sadism or compensation, Sadism and Chadnifrod, the concept of everyday sadism, sexual sadism, manifestations of sadistic behavior, sadism and the emotional process, dissonance of the sadistic personality.

أثر اللغة المحملة وظهور السادية في المجتمع الكردي

ملخص

تحتوي الرافعات اللغوية، التي تشير إلى جميع أنواع اللغة القاسية والتهديدات والإهانات، على معاني الشدة والقسوة في اللغة الكردية. في مقدار اللغة القاسية أو اللغة القاسية، يمكن استخدام اللغة القاسية لنقل الأفكار والمشاعر غير السارة والعنيفة من خلال السماح للجمهور بفهم معنى الكلمة أو البيان. "العبء اللغوي" مادي افتراضيا، ويمكن أن يمتد إلى المنطقة الشفهية للكلام والكتابة بطريقة تنتج تأثيرات جسدية، أي من خلال اللغة الشفوية أو التعذيب الجسدي الشديد إلى الحد الذي تكون فيه الرغبات الجنسية مرضية بهذه الطريقة. يذهب إلى الزنزانة السادية، التي أحتاج إلى الحديث عنها في هذا التحقيق عن سلوكيات الشخص الذي تأثر بالسادية، والتي في حياتنا اليومية، وخاصة في المجتمع الكردي، تواجه العديد من الأحداث السيئة من قبل أشخاص أصيبوا بالسادية.

ويستند البحث إلى مبحثين: المقدمة، والمحتوى، والنتائج، والمصادر، بالإضافة إلى ملخص البحث المكتوب باللغتين العربية والإنجليزية.

ويتضمن الجزء الأول، المعنون "سيكولوجية اللغة المحملة"، المواضيع التالية: مفهوم وتعريف اللغة المحملة، واللغة المحملة مثل رد الفعل النفسي، وعلم النفس والأعباء اللغوية.

أما الجزء الثاني فعنوانه "أثر اللغة المحملة وظهور السادية في المجتمع الكردي"، ويشمل: السادية، أجزاء من السادية: ١- التحفيز غير اللائق أو العقلي أو الجنسي، ٢- الصادق - الجاذبية الجنسية لماغا، ٣- السادية أو التعويض، السادية والشادنيفرود، مفهوم السادية اليومية، السادية الجنسية، مظاهر السلوك السادي، السادية والعملية العاطفية، تنافر شخصية السادية.